

(Socialinio recepto iniciatyvos suvestinės metinės ataskaitos forma)

SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS SUVESTINĖ METINĖ ATASKAITA

2024 m. vasario 8 d.

1. Ataskaitą parengė Higienos instituto Psichikos sveikatos centro Psichikos sveikatos stiprinimo skyriaus vyriausioji specialistė Skirmantė Bendžiūtė.
2. Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą, skaičius – 731.

Eil. Nr.	Savivaldybės, kurioje vykdyta Socialinio recepto iniciatyva, pavadinimas	Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą, skaičius	Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą lytis (įrašyti bendrą skaičių)		Bendras asmenų, dalyvavusių atitinkamos veiklos kategorijoje, skaičius			Kiek vidutiniškai dienų teko laukti nuo užsiregistravimo Socialinio recepto iniciatyvoje iki pirmo užsiėmimo pasirinktoje veikloje?				
			Vyrai	Moterys	Kultūra ir menas	Sveikatingumas	Neformalusis švietimas	Kita	Kultūra ir menas	Sveikatingumas	Neformalusis švietimas	Kita
1.	Vilniaus miesto savivaldybė	245	23	222	135	77	16	2	12	14	7	N/A
2.	Kauno miesto savivaldybė	360	37	323	237	141	14	32	18	40	41	26
3.	Šiaulių miesto savivaldybė	117	9	108	100	76	85	3	22	64	78	6
4.	Klaipėdos rajono savivaldybė	9	2	7	0	5	0	0	0	37	0	0
	Iš viso:	731	71	660	472	299	115	37	52	155	126	32

3. Komentarai, pastabos, pasiūlymai Socialinio recepto iniciatyvai:

3.1. Komentarai:

- Vilniaus mieste iš viso aštuoni dalyviai nusprendė nutraukti dalyvavimą Socialinio recepto iniciatyvoje ir šie asmenys nebuvo įskaičiuoti į bendrą asmenų skaičių, kurie kreipėsi į šią iniciatyvą. Kauno mieste, kur iniciatyva prasidėjo nuo 2023 m. balandžio mėnesio, per šį laikotarpį 8 asmenys pasitraukė iš projekto. Iš visų užsiregistravusių asmenų Kaune 55 asmenys nepasirinko jokios veiklos. Šiaulių mieste, nors ir 14 asmenų užsiregistravo į Socialinį receptą ir prisijungė prie įvairių veiklų, bet jose nedalyvavo.

- Klaipėdos rajone ilgas laukimo laikas iki suteiktos paslaugos atsirado dėl veiklos pasiūlymo trūkumo ir dalyvių apribojimų, tokiais kaip neįgalumas ir judėjimo apribojimai. Vilniaus mieste vidutiniam laukimo laikui buvo naudojami rugsėjo–gruodžio mėnesių duomenys (148 dalyviai), o kovo–rugsėjo mėnesiais užsiregistravę dalyviai pradėjo lankyti užsiėmimus nuo rugsėjo mėnesio. Tačiau įtraukus kovo–rugsėjo mėnesių duomenis, realus laukimo vidurkis gali būti netikslus, todėl veiklos „Kita“ atveju vidutinis laukimo laikas yra žymimas „N/A“. Pastebima, kad laikotarpis nuo užsiregistravimo iki pirmojo užsiėmimo priklauso nuo mėnesio siūlomų veiklų grafiko ir asmeninių pageidavimų. Tai gali sukelti neteisingą įspūdį, kad užsiregistravusiems dalyviams tenka laukti porą savaičių iki galimybės dalyvauti veiklose. Laukimo laikas taip pat priklauso nuo senjorų užimtumo, kurį gali veikti asmeninės priežastys – operacijos, šeimos įsipareigojimai ar papildoma laisvalaikio veikla. Kauno mieste dalis dalyvių veiklą (-as) pasirinko praėjus keliems mėnesiams nuo registracijos, todėl laukimo laiko vidurkis išaugo. Šiaulių mieste laukimo laikas išsiėmė dėl didelės dalies iniciatyvos dalyvių, kurie pradeda dalyvauti vėliau arba pavyksta juos prikalbinti dalyvauti tam tikrose veiklose vėliau. Kai kurie senjorai iš pradžių nesiryžo dalyvauti tam tikrose veiklose, tačiau vėliau buvo įtikinti ir pradėjo dalyvauti, todėl laukimo laikas išsiėmė.

Dalyviai, užsiregistravę į Socialinio recepto iniciatyvą, neatvyksta į pirmo užsiėmimo pasirinktą veiklą. Jie užsiregistruoja į tą pačią veiklą ir į ją atvyksta vėliau. Todėl nuo užsiregistravimo dienos iki pirmo užsiėmimo pasirinktos dienos laukimo laikas pailgėja. Pavyzdžiui, dėl to, kad dalyviai neatvyksta į pirmą užsiėmimą, nuo užsiregistravimo dienos iki pirmos veiklos, kurioje sudalyvauta, dienos laukimo laiką sudaro 214 dienų. Tokia statistika leistų suprasti, kad tik po 214 dienų paslaugų teikėjai pradėjo teikti savo paslaugas, kas yra klaidinanti informacija. Todėl norint išlaikyti duomenų vienodumą ir tikslumą, bendru sutarimu nutarta taikyti bendrą metodiką apskaičiuojant vidutinį laukimo laiką nuo užsiregistravimo Socialinio recepto iniciatyvoje iki pirmojo užsiėmimo pasirinktoje veikloje. Šiuo atveju laikotarpis buvo skaičiuojamas nuo užsiregistravimo dienos iki pirmos pasirinktos veiklos dienos, nepaisant to, ar iniciatyvos dalyviai iš tikrųjų dalyvavo pirmojoje veikloje. Ši susitarimas buvo priimtas tam, kad būtų išvengta netikslios informacijos: jei būtų skaičiuojama nuo užsiregistravimo dienos iki pirmos pasirinktos, bet nebūtinai pirmos veiklos, kurioje dalyvauta, tai galėtų sukelti didelį laukimo dienų skaičių, kuris neatitiktų tikrojo paslaugų gavimo laiko.

- Kauno mieste dalis senjorų, kurie buvo nukreipti į sveikatingumo veiklas, savarankiškai užsiregistravo, todėl šioje ataskaitoje jie neįtraukti. Be to, kai kurie senjorai taip pat nukreipti į sveikatingumo veiklas, vykdomas vasarą, galėjo dalyvauti be registracijos, todėl sveikatingumo dalyvių skaičius nėra tikslus. Dėl tam tikrų aplinkybių kultūros ir meno kategorijoje veikiančios įstaigos nepateikė dalyvių sąrašų, dėl to keturių organizuotų veiklų dalyvių skaičiai gali būti šiek tiek netikslūs. Šiaulių mieste, skaičiuojant sveikatingumo dienų terminą, nebuvo įtrauktos fizinio aktyvumo treniruotės, vykstančios visuomenės sveikatos biure keturis kartus per savaitę, dėl nesurinktų atskirų dalyvių sąrašų. Senjorai buvo nukreipiami ir skatinami dalyvauti, tačiau nėra tikslios informacijos apie tai, kada ir kiek treniruočių jie lankė.
- Klaipėdos rajono savivaldybėje nėra valstybinių kultūros ir meno įstaigų. Norint įtraukti bendruomenes, įstaigas ir įmones į Socialinio recepto iniciatyvą, kvietimai teikti oficialiu raštu, telefoniniais skambučiais, el. paštu ir socialiniuose tinkluose, įskaitant Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir Socialinio recepto | Klaipėdos rajonas Facebook paskyras. Tačiau rasti informaciją apie nemokamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ir kitas veiklas, kurios nefinansuojamos valstybės lėšomis ir atitiktų nustatytus reikalavimus, buvo iššūkis. Vilniaus miesto visuomenės sveikatos biuras, bendradarbiaudamas su šiomis organizacijomis: Lietuvos Raudonoju Kryžiumi, „Sidabrine linija“,

Caritu, Maltos ordino pagalbos tarnyba Lietuvoje (maltiečiais) ir Mykolo Marcinkevičiaus ligoninės Geriatrijos centru, bandė pasiekti socialiai neaktyvius, vienišus vyresnio amžiaus asmenis. Tačiau pastebėta, kad dauguma iniciatyvoje užsiregistravusių asmenų yra socialiai aktyvios moterys, jau dalyvaujančios organizacijų, teikiančių paslaugas senjorams, veiklose, tokiose kaip Trečiojo amžiaus universitetas ar „Senjorų avilys“. Kai kurie dalyviai tebedirba ir turi alternatyvių pomėgių, todėl per mėnesį dalyvauja vos 1–2 Socialinio recepto veikloje (-ose).

3.2. Socialinio recepto iniciatyvos koordinatorių pasiūlymas:

- Rekomenduojama užsakyti reklamą televizijoje, siekiant aiškiai komunikuoti apie iniciatyvą ir jos pranašumus konkrečiai tikslinei auditorijai. Ši strategija padėtų pasiekti plačią auditoriją ir atkreipti dėmesį į iniciatyvą.

3.3. Higienos instituto Psichikos sveikatos centro pasiūlymai:

- Atsižvelgus į koordinatorių pasiūlymą, siūlytina svarstyti dėl tikslinės reklamos priimtinausiuose šiai amžiaus grupei komunikacijos kanaluose.
- Remiantis 2023 metų Klaipėdos r. patirtimi, savivaldybėms, kuriose nėra Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos finansuojamų kultūros ir meno paslaugų, siūloma tik įsivertinus galimybes bei resursus rinktis šią veiklą.
- Siūlytina įtraukti stebėseną per kiek laiko koordinatorius susisiektų su iniciatyvos dalyviais ir pasiūlė dalyvavimą veiklose. Taip pat siūloma nustatyti konkrečią laiko ribą, per kurią koordinatorius turi susisiekti, pavyzdžiui, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, siekiant užtikrinti efektyvų komunikavimą ir veiksmingą procesą. Šis pasiūlymas padėtų efektyviau organizuoti veiklą, užtikrinti laiku atliekamas užduotis bei vykdyti vieningesnę paslaugos teikimo stebėseną.
- Siūlytina įtraukti papildomą klausimą į metinę ataskaitą, kuris būtų skirtas išsiaiškinti, koku būdu dalyviai prisijungė prie Socialinio recepto iniciatyvos. Pavyzdžiui, ar dalyviai prisijungė gydytojams rekomendavus arba jiems padėjus užsiregistruoti, ar jie prisijungė savarankiškai, ar padėjo tai padaryti artimieji. Šis papildomas klausimas padėtų gauti vertingos informacijos apie dalyvių įtraukimo priežastingumą.
- Siūlytina tvarkos apraše aiškiai apibrėžti pagrindinius paslaugų teikėjų išipareigojimus, įskaitant jų priklausymą tam tikram sektoriui, kvalifikacinius reikalavimus ir kitus aspektus, kuriuos savivaldybių visuomenės sveikatos biurai galėtų perkelti į bendradarbiavimo sutartis su paslaugos teikėjais. Išskirtinai svarbu pabrėžti išipareigojimą, kad paslaugų teikėjai turėtų rinkti raštišką informaciją apie senjorų dalyvavimą veiklose, siekiant užtikrinti tikslų dalyvių skaičių ir patikimą lankomumo statistiką. Toks išipareigojimas būtų veiksminga priemonė, kuri padėtų išvengti paslaugų teikėjų ir visuomenės sveikatos biurų koordinatorių potencialių konfliktų .
- Siūlytina tvarkos apraše aiškiai nurodyti reikalavimus, kaip pildyti ataskaitas. Tai būtina dėl problemų, su kuriomis susidūrė metinės ataskaitos rengėjai dėl ataskaitos dalies „Kiek vidutiniškai dienų teko laukti nuo užsiregistravimo Socialinio recepto iniciatyvoje iki pirmo užsiėmimo pasirinktoje veikloje?“ duomenų pateikimo. Iškilusi situacija išsamiau aprašyta komentarų dalyje aukščiau.
- Tvarkos aprašo 3 priede rekomenduojama pateikti papildomą informaciją apie veiklų kategorijas, siekiant suteikti aiškumo minėto priedo rengėjams atskiriant veiklas ir priskiriant jas tam tikrai kategorijai.